

Disposició final única. *Entrada en vigor.*

Esta llei entrarà en vigor l'endemà de la publicació en el «Boletín Oficial del Estado».

Per tant,
Mane a tots els espanyols, particulars i autoritats, que complisquen esta llei i que la facen complir.

Palma de Mallorca, 22 de març del 2002.

JUAN CARLOS R.

El President del Govern,
en funcions,
MARIANO RAJOY BREY

5734 *REIAL DECRET LLEI 1/2002, de 22 de març, pel qual s'adopten mesures urgents per a reparar els danys causats per les pluges, els temporals i altres fenòmens naturals relacionats amb la citada climatologia adversa, succeïts des dels últims dies del mes de setembre fins a finals del mes de febrer del 2002 en les comunitats autònomes d'Andalusia, Illes Balears, Canàries, Catalunya, Regió de Múrcia, Comunitat Valenciana i Ciutat de Melilla. («BOE» 71, de 23-3-2002.)*

Des dels últims dies del mes de setembre i fins a finals del mes de febrer del 2002 una sèrie de fenòmens meteorològics adversos, entre els quals s'ha de destacar especialment la presència de vents huracanats i temporals marins succeïts en el mes de novembre, han deixat sentir els seus efectes sobre determinades regions del nostre país, i han produït danys importants en costes, ports, infraestructures, sector agrícola i béns de titularitat pública i privada.

La magnitud dels fets i les seues conseqüències obliguen, des del principi constitucional de solidaritat i per aplicació dels d'equitat i igualtat de tracte en relació amb situacions precedents, a l'actuació dels poders públics i a l'adopció, per a les províncies afectades, d'un conjunt de mesures palliatives i reparadores que concorden amb les adoptades en moments anteriors davant d'ocasions semblants, a fi d'afavorir el restabliment dels servicis, la reparació de danys produïts i la tornada a la normalitat de les zones sinistrades pels temporals.

L'objectiu, per tant, d'esta norma és aprovar un catàleg de mesures que afecten diversos departaments ministerials i comprenen aspectes molt diferents, perquè mentre unes es dirigixen a disminuir les càrregues tributàries, altres, com la concessió de crèdits privilegiats, intenten palliar l'impacte en les empreses i els particulars afectats.

D'altra banda, les pèrdues de producció ocasionades per les pluges, els temporals i altres fenòmens naturals directament relacionats amb la climatologia adversa, en els cultius i els territoris afectats, configuren, per la magnitud dels danys ocasionats, una situació equiparable a la de desastre natural, en els termes que estableixen les directrius comunitàries sobre ajudes estatals al sector agrari.

Tenint en compte que estes contingències no tenen cobertura en el marc de l'assegurança agrària combinada, es fa necessari arbitrar mesures palliatives adequades, d'acord amb la naturalesa i la incidència dels danys ocasionats en les produccions dels territoris afectats i en les rendes dels agricultors.

Per això, s'estableixen en esta disposició indemnitzacions de danys en les produccions agràries afectades,

exclusivament quan estiguen assegurades amb pòlisses en vigor de l'assegurança agrària combinada i estos riscos no tinguen cobertura en la regulació vigent de la citada assegurança.

En virtut d'això, fent ús de l'autorització que conté l'article 86 de la Constitució, a proposta del vicepresident primer del Govern i ministre de l'Interior, del vicepresident segon del Govern i ministre d'Economia i dels ministres d'Hisenda, de Foment, de Treball i Assumptes Socials, d'Agricultura, de Pesca i Alimentació, de Presidència, d'Administracions Públiques i de Medi Ambient i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres en la reunió del dia 22 de març del 2002,

DISPOSE:

Article 1. *Àmbit d'aplicació.*

1. Les mesures que estableix este reial decret llei s'aplicaran a la reparació dels danys causats per les pluges, els temporals i altres fenòmens naturals relacionats amb la citada climatologia adversa des dels últims dies del mes de setembre fins a finals del mes de febrer del 2002 en les comunitats autònomes d'Andalusia (províncies de Jaén, Sevilla, Huelva, Màlaga, Granada i Almeria), Illes Balears, Canàries, Catalunya (províncies de Girona, Barcelona, Tarragona i Lleida), Regió de Múrcia, Comunitat Valenciana (províncies de Castelló, València i Alacant) i Ciutat de Melilla.

Els termes municipals i els nuclis de població afectats als quals s'apliquen concretament les mesures al·ludides es determinaran per orde del vicepresident primer del Govern i ministre de l'Interior, segons informació facilitada per les delegacions de govern en les respectives comunitats autònomes.

2. A l'efecte d'estes actuacions reparadores, s'entendran també inclosos aquells altres termes municipals o nuclis de població en què, per a l'execució correcta de les obres necessàries, siguin imprescindibles les actuacions dels departaments ministerials competents.

Article 2. *Danys en infraestructures municipals i xàrcia viària de les diputacions provincials, capítols i consells insulars.*

Als projectes que executen les entitats locals en els termes municipals o els nuclis de població a què fa referència l'article anterior, relatius a les obres de reparació o restitució d'infraestructures, equipaments o instal·lacions i servicis que preveu l'article 26 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, Reguladora de les Bases de Règim Local, i a la xàrcia viària de les diputacions provincials, així com dels capítols i els consells insulars, se'ls aplicarà el tràmit d'urgència i l'Estat podrà concedir-los una subvenció de fins al 50 per 100 del seu cost.

Article 3. *Danys en les infraestructures públiques restants.*

Es faculta els titulars dels departaments ministerials competents per raó de la matèria per a declarar zona d'actuació especial les àrees afectades, a fi que els citats departaments, els organismes autònoms i les entitats públiques que en depenguen puguin dur a terme les restauracions que siguin procedents.

A l'efecte indicat, es declaren d'emergència les obres que han d'executar estos departaments per a reparar els danys causats en infraestructures de titularitat estatal compreses en el seu àmbit de competències.

Article 4. Indemnització de danys en produccions agràries.

Seràn objecte d'indemnització els danys ocorreguts en les explotacions agràries que, tenint assegurades les seues collites, hagen patit pèrdues en estes per danys en les seues produccions no coberts per les línies d'assegurances agràries incloses en el Pla d'Assegurances Agràries Combinades per a l'exercici 2001.

Les citades indemnitzacions aniran destinades als titulars d'aquelles explotacions que, estant ubicades en l'àmbit assenyalat en l'article 1, hagen patit pèrdues superiors al 20 o al 30 per 100 de la collita assegurada, segons es tracte o no de zona desfavorida, d'acord amb els criteris que establix la Unió Europea respecte d'això.

Article 5. Beneficis fiscals.

1. Es concedeix l'exempció de les quotes de l'Impost sobre Béns Immobles de naturalesa rústica corresponents a l'exercici 2002 que afecten explotacions agràries situades en els municipis que determine l'orde ministerial a dictar per a desplegar l'article 1, en les quals s'hagueren produït destrosses en collites, ramats o béns, que constituïsquen sinistres no coberts per cap fórmula d'assegurament públic o privat.

2. Igualment, i per al mateix exercici econòmic, es concedeix l'exempció de les quotes de l'Impost sobre Béns Immobles de naturalesa urbana que afecten vivendes, establiments industrials i mercantils, locals de treball i semblants, danyats com a conseqüència directa dels temporals de pluja i vent, quan s'acredite que tant les persones com els béns que s'hi ubiquen han hagut de ser objecte de reallotjament total o parcial en altres vivendes o locals diferents fins a la reparació dels danys patits.

3. Es concedeix una reducció en l'Impost sobre Activitats Econòmiques per a l'exercici 2002 a les indústries, establiments mercantils i professionals, amb locals de negocis o béns afectats a eixa activitat danyats com a conseqüència directa dels temporals mencionats, sempre que s'acredite que han hagut de ser objecte de reallotjament o que s'hagen produït danys que obliguen al tancament de l'activitat. La reducció indicada serà proporcional al temps transcorregut des del dia en què s'haja produït el cessament de l'activitat fins al recomençament d'esta en condicions de normalitat, siga en els mateixos locals o en altres habilitats a este efecte, sense perjuí de considerar, quan la gravetat dels danys produïts done origen a això, el supòsit de cessament en l'exercici d'esta, que produirà els seus efectes des del dia 31 de desembre del 2001.

4. Les exempcions i les reduccions de quotes en els tributs assenyalats en els apartats anteriors comprendran també la dels recàrrecs autoritzats legalment sobre estos.

5. Els contribuents que, tenint dret als beneficis establits en els apartats anteriors, hagueren satisfet els rebuts corresponents al citat exercici fiscal, podran demanar la devolució de les quantitats ingressades.

6. La disminució d'ingressos que les normes d'este article produïsquen en els ajuntaments, les diputacions provincials, els capítols i els consells insulars serà compensada per mitjà de la imputació específica del seu import a càrrec dels recursos derivats de l'article 75 de la Llei 23/2001, de 27 de desembre, de Pressupostos Generals de l'Estat per a l'any 2002.

Article 6. Reduccions fiscals especials per a les activitats agràries.

Per a les explotacions i les activitats agràries, realitzades en les zones que determine l'orde a dictar per

a desplegar l'article 1 del present reial decret llei, i conforme a les previsions que conté l'article 35, apartat 4.1, del Reglament de l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques, aprovat pel Reial Decret 214/1999, de 5 de febrer, el Ministeri d'Hisenda, a la vista de l'informe del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació, podrà autoritzar, amb caràcter excepcional, la reducció dels índexs de rendiment net a què es referix l'Orde de 29 de novembre del 2000, que desplega per a l'any 2001 el règim d'estimació objectiva de l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques i el règim especial simplificat de l'Impost sobre el Valor Afegit.

Article 7. Mesures laborals.

1. Els expedients de regulació d'ocupació que tinguen la causa en els danys produïts per les pluges, els temporals i altres fenòmens naturals relacionats amb la citada climatologia adversa, que menciona l'article 1, tindran la consideració de provinents d'una situació de força major, amb les conseqüències que es deriven dels articles 47 i 51 del Text Refós de la Llei de l'Estatut dels Treballadors, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 1/1995, de 24 de març. L'autoritat laboral podrà exonerar l'empresari del pagament de les quotes a la Seguretat Social en el primer supòsit mentre dure el període de suspensió, i es podrà mantindre la condició del citat període com a efectivament cotitzat pel treballador. En els casos en què es produïska l'extinció del contracte, les indemnitzacions dels treballadors aniran a càrrec del Fons de Garantia Salarial, amb els límits legalment establits.

En els expedients en què es resolga favorablement la suspensió de contractes o la reducció temporal de la jornada de treball, basant-se en circumstàncies excepcionals, l'autoritat laboral podrà autoritzar que el temps en què es perceben les prestacions per desocupació, regulades en el Títol III del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 1/1994, de 20 de juny, que tinguen la causa immediata en les pluges, els temporals i altres fenòmens naturals relacionats amb la citada climatologia adversa, no es compute a l'efecte de consumir els períodes màxims de percepció establits. Igualment, podrà autoritzar que perceben prestacions per desocupació aquells treballadors inclosos en estos expedients que no tinguen els períodes de cotització necessaris per a tindre dret a estes.

2. Els treballadors per compte propi inclosos en el règim especial agrari de la Seguretat Social i els titulars d'explotacions agràries inclosos en el règim especial de la Seguretat Social dels treballadors per compte propi o autònoms, podran sol·licitar i obtindre, amb justificació prèvia dels danys patits, una bonificació del 50 per 100 de les cotitzacions a la Seguretat Social corresponents als mesos d'octubre i novembre del 2001, ambdós inclusivament, i una moratòria d'un any sense interès en el pagament de les cotitzacions, incloses, si és el cas, les d'accidents de treball i malalties professionals i les d'incapacitat temporal, corresponents als mesos d'octubre del 2001 al març del 2002, ambdós inclusivament, amb dret a devolució, si és el cas, de les ja ingressades.

Així mateix, i pels mateixos períodes, es concedeix una bonificació del 50 per 100 de les cotitzacions per jornades reals, així com una moratòria d'un any sense interès en el pagament de les quotes empresarials del règim especial agrari de la Seguretat Social, amb dret a devolució, si és el cas, de les ja ingressades.

Les sol·licituds de bonificació i moratòria de quotes a què es referixen els paràgrafs anteriors d'este apartat hauran de presentar-se durant els tres mesos següents al de la publicació de l'orde ministerial que es dicte respecte d'això pel Ministeri de Treball i Assumptes Socials per a l'execució del que este establix.

3. Per a la realització de les obres de reparació dels servicis públics, les administracions públiques i les entitats sense ànim de lucre podran sol·licitar de l'Institut Nacional d'Ocupació l'adscripció de treballadors perceptors de les prestacions per desocupació per a treballs de col·laboració social, d'acord amb el que disposa l'article 213.3 del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social.

Article 8. Règim de contractació.

1. A l'efecte que preveu l'article 72 del Text Refós de la Llei de Contractes de les Administracions Públiques, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 2/2000, de 16 de juny, tindran la consideració d'obres, servicis, adquisicions o subministraments d'emergència els de reparació o manteniment del servici d'infraestructures i d'equipaments, així com les obres de reposició de béns perjudicats per la catàstrofe, siga quina siga la quantia d'estes.

2. A este efecte, s'inclouen, en tot cas, entre les infraestructures, les portuàries, les agràries d'ús comú, carreteres, costes, el domini públic marítim-terrestre i qualssevol altres béns de titularitat estatal que hagueren resultat afectats pels temporals de pluja i vent.

3. Es declara urgent l'ocupació dels béns afectats per les expropiacions derivades de la realització de les obres a què es referix este article, a l'efecte que estableix l'article 52 de la Llei d'Expropiació Forçosa de 16 de desembre del 1954.

4. En la tramitació dels expedients de contractació no inclosos en l'article 129.2 del Text Refós de la Llei de Contractes de les Administracions Públiques, es dispensarà el requisit previ de disponibilitat dels terrenys, sense perjudi que l'ocupació efectiva d'estos haja d'anar precedida de la formalització de l'acta d'ocupació.

Article 9. Ajudes d'emergència.

Les ajudes d'emergència i de caràcter immediat per a paliar els danys causats pels temporals de pluja i vent a l'interior es regiran pel que estableix l'Orde del Ministeri de l'Interior de 18 de març del 1993, parcialment modificada per la de 30 de juliol del 1996, sobre procediment de concessió d'ajudes a determinades necessitats derivades de situacions d'emergència, catàstrofes i calamitats públiques.

Les ajudes a famílies i unitats de convivència econòmica per danys personals i materials en les seues vivendes i/o efectes de primera necessitat, seran complementàries respecte a les que, amb el mateix objecte i per la mateixa causa, puguen concedir als beneficiaris les administracions autonòmiques o locals a càrrec dels pressupostos respectius, o correspongueren en virtut de l'existència de pòlisses d'assegurament.

Article 10. Línies preferencials de crèdit.

S'instruïx l'Institut de Crèdit Oficial (ICO), en la seua condició d'Agència Financera de l'Estat, per a instrumentar una línia de préstecs per un import de 18.030.000,00 euros, que podrà ser ampliada pel Ministeri d'Economia d'acord amb l'avaluació dels danys i de la demanda conseqüent, i utilitzarà la mediació de les entitats financeres amb implantació en les comunitats autònomes afectades, i subscriurà amb estes els convenis de col·laboració oportuns.

Estes línies de préstec, que tindran com a finalitat finançar la reparació o la reposició d'instal·lacions industrials i mercantils, vehicles comercials, explotacions agràries i ramaderes, i locals de treball de professionals que s'hagen vist danyats com a conseqüència dels fenòmens atmosfèrics mencionats, es materialitzaran en opera-

cions de préstec concedides per estes entitats financeres, les característiques de les quals seran:

a) Import màxim: el del dany avaluat per la Delegació o la Subdelegació de Govern de la província corresponent o, si és el cas, i amb el conveni previ subscrit a este efecte, pel Consorci de Compensació d'Assegurances, descomptat, si és el cas, l'import del crèdit que haja pogut subscriure a càrrec de línies de crèdit preferencials a establir per iniciativa de les comunitats autònomes respectives.

b) Termini: l'establert entre les parts, amb el límit de cinc anys, inclòs un de carència.

c) Interés: el tipus de cessió per l'ICO a les entitats financeres serà del 3 per 100 TAE, amb un marge màxim d'intermediació per a estes del 0,75 per 100. En conseqüència, el tipus final màxim per al prestatari serà del 3,75 per 100 TAE.

d) Tramitació: les sol·licituds seran presentades en l'entitat financera mediadora, la qual decidirà sobre la concessió del préstec, i serà a càrrec seu el risc de l'operació.

e) Vigència de la línia: el termini per a la disposició de fons acabarà el 31 de desembre del 2002.

La instrumentació de la línia de préstecs a què es referix este article es du a terme per l'Institut de Crèdit Oficial en l'exercici de les funcions a què es referix la disposició addicional sexta.dos.2, paràgraf a), del Reial Decret Llei 12/1995, de 28 de desembre, de Mesures Urgents en Matèria Pressupostària, Tributària i Financera, i, en virtut d'això, el crebant que per a l'ICO supose el diferencial entre el cost de mercat de l'obtenció dels recursos i el tipus abans citat del 3 per 100, serà cobert a càrrec dels Pressupostos Generals de l'Estat.

Article 11. Cooperació amb les administracions locals.

Es faculta el titular del Ministeri d'Administracions Públiques per a proposar el pagament de les subvencions a què es referix l'article 2, fins un import de 4,5 milions d'euros, a càrrec del crèdit que a este efecte habiliten, amb el caràcter d'incorporable, els pressupostos del citat departament.

De la mateixa manera, es faculta el titular del Ministeri d'Administracions Públiques per a establir el procediment per a la concessió de les mencionades subvencions, així com el seguiment i el control d'estes, en el marc de la cooperació econòmica de l'Estat a les inversions de les entitats locals.

Article 12. Convenis amb altres administracions públiques.

L'Administració General de l'Estat podrà efectuar, amb els governs de les comunitats autònomes a què se'ls aplique el present reial decret llei, els convenis de col·laboració que exigisca l'aplicació d'este.

Disposició addicional primera. Competències de les comunitats autònomes.

Este reial decret llei es dicta a l'empara de la competència atribuïda a l'Estat per l'article 149.1.1a de la Constitució, sense perjudi de les competències que corresponen a les comunitats autònomes afectades, a l'empara dels estatuts d'autonomia respectius.

Disposició addicional segona. Límit de les ajudes.

El valor de les ajudes concedides en aplicació d'este reial decret llei, pel que fa a danys materials, no podrà superar en cap cas la diferència entre el valor dels danys

produïts i l'import d'altres ajudes o indemnitzacions declarades compatibles o complementàries que, pels mateixos conceptes, pogueren concedir altres administracions, organismes públics, nacionals o internacionals, qualsevol entitat finançada per fons públics o privats, o corresponguen en virtut de pòlisses d'assegurança.

Disposició addicional tercera. Crèdits pressupostaris.

El Ministeri d'Hisenda, de conformitat amb el que disposa el Text Refós de la Llei General Pressupostària, habilitarà els crèdits necessaris per a atendre el cost de les mesures que arreu l'article 11 d'este reial decret llei.

Disposició final primera. Facultats de desplegament.

Els titulars dels departaments ministerials, en l'àmbit de les seues competències, dictaran les disposicions necessàries i establiran els terminis per a l'execució del que estableix este reial decret llei.

Disposició final segona. Entrada en vigor.

Este reial decret llei entrarà en vigor el mateix dia de la publicació en el «Boletín Oficial del Estado».

Palma de Mallorca, 22 de març del 2002.

JUAN CARLOS R.

El President del Govern,
en funcions,
MARIANO RAJOY BREY

5852 LLEI ORGÀNICA 1/2002, de 22 de març, Reguladora del Dret d'Associació. («BOE» 73, de 26-3-2002.)

JUAN CARLOS I
REI D'ESPANYA

A tots els que vegem i entenguen esta llei.
Sapieu: Que les Corts Generals han aprovat la següent llei orgànica i jo la sancione.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

El dret fonamental d'associació, reconegut en l'article 22 de la Constitució, i d'antiga tradició en el nostre constitucionalisme, constituïx un fenomen sociològic i polític, com a tendència natural de les persones i com a instrument de participació, respecte al qual els poders públics no poden quedar-se al marge.

La nostra Constitució no és aliena a estes idees i, partint del principi de llibertat associativa, conté normes relatives a associacions de rellevància constitucional, com els partits polítics (article 6), els sindicats (articles 7 i 28), les confessions religioses (article 16), les associacions de consumidors i usuaris (article 51) i les organitzacions professionals (article 52), i d'una forma general defineix, en l'article 22, els principis comuns a totes les associacions, eliminant el sistema de control preventiu, contingut en la Llei 191/1964, de 24 de desembre, d'Associacions, i possibilitant el seu exercici.

Conseqüentment, la necessitat ineludible d'abordar el desenrotllament de l'article 22 de la Constitució, per mitjà de Llei Orgànica per tractar-se de l'exercici d'un dret fonamental (article 81), implica que el règim general del dret d'associació siga compatible amb les modalitats específiques regulades en lleis especials i en les normes que les desenrotllen, per als partits polítics, els sindicats, les associacions empresarials, les confessions religioses, les associacions esportives, i les associacions professionals de jutges, magistrats i fiscals. Amb este objectiu s'estableix un règim mínim i comú, que és, a més, el règim a què s'adaptaran les associacions no previstes en la legislació especial.

S'ha optat per incloure en un únic text normatiu la regulació íntegra i global de tots estos aspectes relacionats amb el dret d'associació o amb el seu lliure exercici, davant de la possibilitat de distingir, en sengles textos legals, els aspectes que constituïxen el nucli essencial del contingut d'este dret —i, per tant, regulables per mitjà de Llei Orgànica— d'aquells altres que, per no tindre eixe caràcter, no requereixen este instrument normatiu.

Eixa divisió haguera resultat difícilment viable per les raons següents: en primer lloc, en el text actual s'entrellacen, a vegades com a diferents apartats d'un mateix article, preceptes de naturalesa orgànica i ordinària, per això la seua separació haguera conduït a una pèrdua de qualitat tècnica de la norma i a una major dificultat en la seua comprensió, aplicació i interpretació; i en segon lloc, agrupant en un únic text —sempre diferenciant segons la naturalesa orgànica o no— el codi bàsic que regula el dret d'associació, s'afavorix el seu coneixement i maneig per part dels ciutadans, la percepció del dret d'associació dels quals és bàsicament unitària quant a la seua normativa reguladora, com a mínim, en l'àmbit estatal.

És innegable, també, i així ho recorda el Comité Econòmic i Social de la Unió Europea en el seu Dictamen de 28 de gener del 1998, la importància que tenen les associacions per a la conservació de la democràcia. Les associacions permeten als individus reconèixer-se en les seues conviccions, perseguir activament els seus ideals, complir tasques útils, trobar el seu lloc en la societat, fer-se sentir, exercir alguna influència i provocar canvis. Quan s'organitzen, els ciutadans es doten de mitjans més eficaços per a fer arribar la seua opinió sobre els diferents problemes de la societat als que prenen les decisions polítiques. Reforçar les estructures democràtiques en la societat revertix en la consolidació de totes les institucions democràtiques i contribuïx a la preservació de la diversitat cultural.

En este sentit, el legislador ha de ser especialment conscient, al regular el dret d'associació, del manament contingut en l'article 9.2 de la Constitució, que deriva directament de la configuració del nostre Estat com a social i democràtic de dret. És en este marc legislatiu on la tasca assignada als poders públics de facilitar la participació dels ciutadans en tots els àmbits socials troba la seua principal expressió. Esta filosofia impregna tota la norma, ja que un dels instruments decisius perquè la participació siga real i efectiva és l'existència d'un associacionisme vigorós. Això ha de fer-se compatible amb el respecte a la llibertat associativa i amb la no ingerència en el seu funcionament intern, perquè amb el pretext del foment no s'alberguen formes d'intervencionisme contràries a la nostra norma suprema.

II

La present llei orgànica, seguint la nostra tradició jurídica, limita el seu àmbit a les associacions sense fi de lucre, i això permet deixar fora del seu àmbit d'aplicació les societats civils, mercantils, industrials i laborals, les